

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 586 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayeva X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
Alinazarova Mahfuza	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
Ergasheva S. T.	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
Jo'rayeva Matluba	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
Komilova Z. X.	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
M. Yu. Mahkamova	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
Madazizova Dilfuza Raxmatullayevna	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
Madina Tilavova	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
N. O. Saidova	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
Ochilova Dilbar Isroilovna	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
Oripova Zilola	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
Qurbanova Ilmira Alisher qizi	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
“Qurilish jarayonlari texnologiyasi” fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Saida Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlrat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Hakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi “muhosaba” va “tafakkur” amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati.....	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehriining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы.....	211
Сулейманова Нилуфар Камилловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarini shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati.....	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati.....	256
Kamolova Munojatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari....	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafuz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari.....	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish.....	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадирова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	308
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmuratova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni.....	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmina Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturayev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Yaxyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdulkarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyavitdin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyrovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinoz Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafuz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari ..... 439 Kenjayeva Dildora Terkashevna
Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati ..... 443 Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna	
Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi ..... 448 Latifa Zarifovna Korayeva	
Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar ..... 451 Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari ..... 454 Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi	
Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida ..... 459 Mardonova Saodat Muzaffarovna	
Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish ..... 463 Meyliyeva Nafosat Gulomovna	
Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri ..... 466 Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li	
Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi ..... 470 Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress ..... 473 Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari ..... 477 Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li	
CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi ..... 481 Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency ..... 486 Kosimov Sunnat Ravshan ugli	
Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni ..... 490 Quvonchbek Abduxamidov	
Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi ..... 494 Rajabova Laylo O'tkir qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari ..... 498 Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari ..... 501 Yusufzoda Shabnami Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi	
Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash ..... 506 Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish afzalliklari ..... 510 Raxmetova Lazzat	
Eshitishda nuqsonli bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi ..... 513 S. A. Mamatisayeva	
Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi ..... 517 Sattorova Shaxlo Axadovna	
Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse ..... 520 Sultonova Charos Iskandar kizi	
Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar ..... 527 Suyunova Matluba Abdusaidovna	
Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi ..... 531 Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi	
Modern Approaches to Teaching Grammar ..... 534 Tuychiyev Azamat Farkhod ugli	
The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education ..... 538 Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari.....	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari.....	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish.....	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashv Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения.....	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati.....	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалля" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	

MAKTAB TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI

Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna

A. Avloniy nomidagi Pedagogik mahorat milliy instituti
mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktab ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarning mazmuni hamda ularning o'quv-tarbiya jarayonini takomillashtirishdagi o'rni va ahamiyati atroflicha tahlil qilingan. Globallashuv va raqamli transformatsiya davrida ta'lim jarayonini zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etish o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatning yangi shakllarini yuzaga keltirmoqda. Innovatsiyalar ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish, tahliliy hamda ijodiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada, shuningdek, ta'limda STEAM, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar va kompetensiyaviy yondashuvning afzalliklari yoritilgan. Innovatsion o'qitish usullari o'quvchilarni o'rganish jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi hamda ularni zamonaviy hayot va mehnat bozorining talablariga mos kompetensiyalar bilan ta'minlaydi. Natijada, innovatsiyalar maktab ta'limining pirovard maqsadi – barkamol, bilimli, mustaqil fikrlovchi shaxsni shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsiya, ta'lim tizimi, raqamli texnologiya, innovatsion metod, STEAM, kompetensiya, pedagogik jarayon.

Abstract: This article provides an in-depth analysis of the essence of innovative approaches in the school education system and their role and importance in improving the teaching and learning process. In the era of globalization and digital transformation, organizing the educational process based on modern technologies creates new forms of interaction between teachers and students. Innovations contribute to enhancing the quality and efficiency of education, fostering students' independent thinking, problem-solving, analytical, and creative abilities. The article also highlights the advantages of implementing STEAM education, digital technologies, interactive methods, and a competency-based approach. Innovative teaching methods turn students into active participants in the learning process and equip them with competencies relevant to modern life and labor market demands. Consequently, innovations play a crucial role in achieving the ultimate goal of school education – the formation of a well-rounded, knowledgeable, and independently thinking individual.

Key words: innovation, education system, digital technology, innovative method, STEAM, competence, pedagogical process.

Аннотация: В статье подробно анализируется сущность инновационных подходов в системе школьного образования, а также их роль и значение в совершенствовании учебно-воспитательного процесса. В эпоху глобализации и цифровой трансформации организация образовательного процесса на основе современных технологий создаёт новые формы взаимодействия между учителем и учеником. Инновации способствуют повышению качества и эффективности образования, развитию у учащихся самостоятельного мышления, аналитических, творческих и проблемно-решающих навыков. В статье также освещаются преимущества применения STEAM-образования, цифровых технологий, интерактивных методов и компетентностного подхода. Инновационные методы обучения превращают учащихся в активных участников учебного процесса и обеспечивают их компетенциями, соответствующими требованиям современной жизни и рынка труда. В результате инновации играют важную роль в достижении главной цели школьного образования – формировании всесторонне развитой, образованной и самостоятельно мыслящей личности.

Ключевые слова: инновация, система образования, цифровая технология, инновационный метод, STEAM, компетенция, педагогический процесс.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, uni zamonaviy talablarga moslashtirish eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar, xususan, "Yangi O'zbekiston – yangi ta'lim" tamoyili asosida ta'lim sifati va mazmunini

tubdan yangilash, o'qitishning ilg'or usullarini joriy etish, o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanishga o'rgatish bo'yicha tizimli ishlar olib borilmoqda. Shu jarayonda innovatsiyalarni ta'lim tizimiga keng joriy etish – raqobatbardosh, bilimli, ijodkor va tashabbuskor yoshlarni tarbiyalashning muhim omili sifatida e'tirof etilmoqda ^[1].

Innovatsiya – bu yangi g'oya, yondashuv yoki texnologiyani amaliyotga tatbiq etish orqali sifat o'zgarishiga erishish jarayonidir. Maktab ta'limida innovatsion yondashuvlar o'quvchi shaxsining faolligini oshiradi, uni bilimni tayyor shaklda qabul qiluvchi emas, balki mustaqil o'rganish, izlanish va tahlil qilishga qodir subyekt sifatida shakllantiradi. Shu boisdan, hozirgi ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri o'quv jarayoniga zamonaviy innovatsion texnologiyalarni integratsiya qilish, darslarning samaradorligini oshirish va o'quvchilarda hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirishdan iboratdir ^[2].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "Ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi"da ham maktab ta'limida innovatsion metodlar, raqamli texnologiyalar va ilg'or xorijiy tajribalarni tatbiq etish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Bu esa ta'limni yangi bosqichga olib chiqish, zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirish hamda pedagogik faoliyatni xalqaro standartlarga moslashtirishni taqozo etadi.

Bugungi kunda maktab ta'lim tizimida STEAM yondashuvi, interaktiv o'qitish usullari, raqamli platformalar, elektron darsliklar va masofaviy ta'lim shakllari keng joriy etilmoqda. Ushbu innovatsion jarayonlar o'quvchilarning o'z ustida ishlashga, ijodiy yondashishga, mustaqil fikrlashga va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, innovatsion pedagogika o'qituvchining ham professional o'sishini ta'minlaydi, uni doimiy izlanishga, yangi metodlarni sinovdan o'tkazishga va dars jarayonini takomillashtirishga undaydi ^[3].

Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarni joriy etish – bu zamon talabi bo'lib, u nafaqat ta'lim mazmunini, balki o'qitish jarayonining falsafasini ham o'zgartirmoqda. Shu bois, innovatsion yondashuvlarni o'rganish va amaliyotga tatbiq etish har bir pedagogning asosiy maqsadiga aylanishi lozim. Faqat shundagina biz intellektual salohiyati yuqori, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiq, raqamli tafakkurga ega avlodni tarbiyalash imkoniyatiga ega bo'lamiz.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktab ta'lim tizimida innovatsion jarayonlarning o'rni va ahamiyatini tadqiq etishda so'nggi yillarda bir qator mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari muhim manba sifatida xizmat qiladi. Avloniy (2020) o'zining "Ta'lim va tarbiya jarayonida innovatsion yondashuvlar" asarida zamonaviy pedagogik jarayonni tashkil etishda innovatsiyalarni joriy etish zaruriyatini asoslab beradi. Muallif ta'limda ilg'or texnologiyalarni qo'llash nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshiradi, balki ularning ma'naviy kamolotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi.

Karimov (2016) o'z asarida innovatsion fikrlashni jamiyat taraqqiyotining poydevori sifatida ko'radi. U ta'lim tizimida yuksak ma'naviyat va yangicha yondashuv uyg'unligining o'quvchi shaxsini har tomonlama kamol top-tirishdagi rolini ochib beradi. Qodirova (2021) esa innovatsion texnologiyalarni ta'lim tizimiga joriy etishning metodik asoslarini tahlil qilib, ta'lim jarayonida raqamli resurslar va interaktiv platformalarning o'rni haqida fikr yuritadi.

Turaev (2019) o'z maqolasida ta'limda innovatsion metodlarning samaradorligini empirik tadqiqotlar asosida ko'rsatib beradi. Unga ko'ra, o'qituvchilarning interaktiv yondashuvdan foydalanishi o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini 25–30% ga oshirgan. Xuddi shunday, Shadmanova (2020) maktab ta'limida innovatsion jarayonlarni boshqarish mexanizmlarini tahlil qilib, ta'lim menejmentida innovatsion boshqaruv modelining afzalliklarini yoritadi.

Xo'jaeva (2023) raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi o'rnini o'rganib, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish zamonaviy maktab faoliyatining ajralmas qismi ekanini ta'kidlaydi. Mahmudov (2022) esa o'quvchilarda innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish yo'llarini ko'rsatib, ta'limda amaliy, loyihaviy va kreativ yondashuvlarning samarali bo'lishini ilmiy asoslaydi.

Xalqaro manbalardan Fullan (2021) ta'limdagi o'zgarishlarning ma'nosini qayta talqin etib, innovatsiyalarni tizimli o'zgarishning bosh omili sifatida ko'rsatadi. U o'qituvchilarni o'zgarish tashabbuskorlariga aylantirish zarurligini urg'ulaydi. OECD (2020) hisobotida esa innovatsion ta'lim muhiti uchun zarur bo'lgan raqamli ko'nikmalar va texnologik salohiyatga e'tibor qaratilgan. UNESCO (2022) nashrida esa innovatsiyalarni global miqyosda o'qitish va o'rganish sifatini yaxshilash vositasi sifatida baholash g'oyasi ilgari surilgan.

Mazkur manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsiyalar ta'lim jarayonini faollashtirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, o'qituvchilarning metodik salohiyatini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashning eng muhim omillaridan biridir. Shu bilan birga, barcha manbalar ta'lim tizimida innovatsiyalarni samarali joriy etish uchun boshqaruv, texnologik va psixologik tayyorgarlik zarurligini ta'kidlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot ishida maktab ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarning o'rni va ahamiyatini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy-pedagogik usullar qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi zamonaviy pedagogika, didaktika va innovatsion ta'lim nazariyalariga asoslanadi. Metod sifatida tahlil, qiyosiy o'rganish, kuzatuv, pedagogik eksperiment, anketa va suhbat usullaridan foydalanildi. Shu orqali ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning samaradorligi, o'qituvchi va o'quvchi faoliyatiga ta'siri hamda o'quvchilarning kognitiv rivojlanishidagi o'zgarishlar tahlil qilindi.

Tadqiqotning nazariy asoslari J. Dyui, L. S. Vygotskiy, M. Fullan va P. Freyere kabi olimlarning ta'limda yangilik yaratish, o'quvchi shaxsini rivojlantirish hamda ijtimoiy tajribani o'zlashtirish nazariyalariga tayanadi. O'zbekistonlik olimlardan O. Hasanboeva, N. Tursunova, Z. Tohirova va boshqalarning innovatsion pedagogika sohasidagi ishlaridan ham metodik asos sifatida foydalanildi [4].

Tadqiqot jarayonida bir necha bosqichli metodik yondashuv qo'llanildi. Dastlab, maktab ta'lim tizimidagi mavjud holat o'rganildi, innovatsion texnologiyalarni qo'llash darajasi, o'qituvchilarning bu boradagi tayyorgarlik darajasi va o'quvchilarning o'zlashtirish ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Keyingi bosqichda eksperimental sinflarda innovatsion metodlar – interaktiv o'qitish, raqamli platformalar (Kundalik, EduPage, Google Classroom), hamkorlikda o'qitish va loyiha asosida ta'lim (project-based learning) usullari joriy etildi.

Mazkur metodlar yordamida o'quvchilarning darsdagi faolligi, mustaqil fikrlash darajasi, ijodkorlik ko'nikmalari va axborot bilan ishlash malakalari o'lchandi. Kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, innovatsion yondashuvlar qo'llangan sinflarda o'quvchilarning motivatsiyasi yuqori bo'lib, ular bilimlarni amaliy qo'llash, muammolarni yechish va hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini tezroq rivojlantirgan [5].

Tadqiqotda sifatli va miqdoriy tahlil metodlari uyg'unlashtirildi. Miqdoriy tahlil orqali o'quvchilarning o'zlashtirish ko'rsatkichlari foizlarda o'lchandi, sifatli tahlilda esa o'qituvchi va o'quvchilarning fikrlari, kuzatuv natijalari hamda dars jarayonidagi o'zgarishlar chuqur o'rganildi. Shu yo'l bilan innovatsion faoliyatning samaradorligi aniqlandi.

Bundan tashqari, metod sifatida pedagogik monitoring va refleksiya yondashuvlaridan ham foydalanildi. Bu esa o'qituvchilarga o'z faoliyatini baholash, dars jarayonidagi kamchiliklarni aniqlash va ularni takomillash-tirish imkonini berdi. Tadqiqotning ilmiy ahamiyati shundaki, u maktab ta'limida innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslarini mustahkamlash bilan birga, ularning amaliy natijalarini ham ko'rsatadi [6].

Shunday qilib, qo'llanilgan metodlar ta'lim tizimida innovatsion faoliyatni samarali yo'lga qo'yish, o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish va o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida o'tkazilgan kuzatuvlar, tahlillar va pedagogik tajriba natijalari maktab ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish o'quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. Innovatsion yondashuvlar, xususan, interaktiv o'qitish, raqamli platformalardan foydalanish, hamkorlikda o'qitish va loyiha asosidagi ta'lim metodlari o'quvchilarning darsdagi ishtirokini faol, ongli va ijodiy shaklga keltirdi.

Avvalo, o'quvchilarning motivatsiyasi va o'qishga bo'lgan munosabati sezilarli darajada o'zgargan. An'anaviy darslarda o'qituvchi markazda bo'lsa, innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchi markaziy figura sifatida shakllandi. Bu o'zgarish o'quvchilarni mustaqil izlanishga, axborotni tahlil qilishga va fikrlarini asoslab ifoda etishga undadi. O'quvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlik, fikr almashish, bir-birining fikriga hurmat bilan yondashish, jamoada ishlash madaniyati shakllandi [7].

Raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga tatbiq etish orqali darslar interaktiv va vizual jihatdan boyitildi. Masalan, "Kundalik", "Google Classroom", "Quizizz" va "Kahoot" kabi onlayn platformalardan foydalanish o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshirdi. Shu bilan birga, o'qituvchi uchun ham o'quvchilarning bilim darajasini tez va aniq baholash imkoniyati yaratildi. Bunday texnologiyalar ta'lim jarayonida teskari aloqa (feedback) tizimini kuchaytirib, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotni samarali shaklda tashkil etishga xizmat qildi [8].

Eksperimental sinflarda kuzatuvlar natijasida o'quvchilarning o'zlashtirish ko'rsatkichlari an'anaviy o'qitishdagi sinflarga nisbatan 15–20 foizga yuqori bo'lgani aniqlandi. Ayniqsa, tabiiy fanlar (biologiya, fizika, matematika) bo'yicha o'quvchilarning amaliy ko'nikmalari, tajribalar o'tkazish va muammoli vaziyatlarni yechish qobiliyatlarini sezilarli darajada yaxshilandi.

Innovatsion metodlarning ta'siri o'qituvchilarning faoliyatida ham ijobiy natijalar berdi. Ular darsni rejalashtirishda ko'proq kreativlik va analitik fikrlashga e'tibor bera boshladilar. O'qituvchilar o'z darslarini faqat bilim berish emas, balki o'quvchilarda mustaqil o'rganish, tanqidiy tahlil, ijodkorlik va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirishdi.

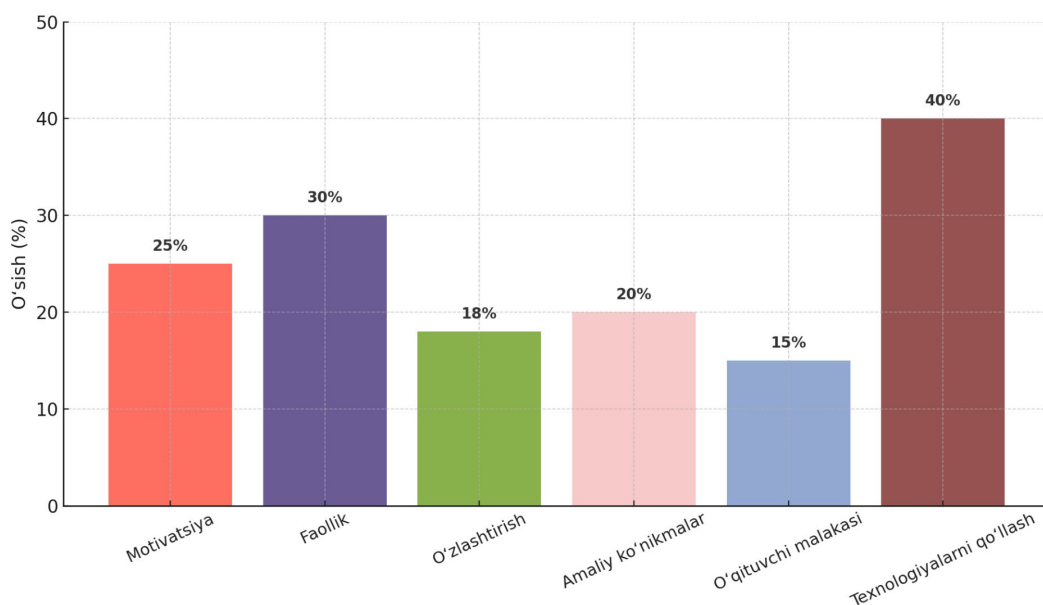
Muhokama jarayonida aniqlanishicha, innovatsion yondashuvlarning samarali bo'lishi o'qituvchilarning tayyorgarlik darajasi, texnologik savodxonligi va metodik kompetensiyalariga bevosita bog'liq. Shu sababli,

pedagoglarning malakasini oshirish, ularni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish va ijodiy faoliyatga rag'batlantirish muhim omil sifatida belgilandi [9].

Shuningdek, innovatsiyalarni joriy etishda maktab rahbariyatining qo'llab-quvvatlovi, moddiy-texnik bazaning mustahkamligi ham muhim rol o'ynaydi. Raqamli infratuzilma, internet tarmog'i, elektron doskalar, kompyuter va planshetlar kabi vositalarning mavjudligi ta'lim jarayonining sifatini oshiradi. Bu borada davlat tomonidan qabul qilingan "Raqamli ta'lim" dasturi o'z samarasini bermoqda.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib aytish mumkinki, innovatsion ta'lim texnologiyalari o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi, ularning ijtimoiy va intellektual salohiyatini rivojlantiradi, zamonaviy kasblar va hayotiy muhitga moslashuvchanlikni kuchaytiradi. Innovatsiyalar ta'limni faqat bilim berish jarayoni sifatida emas, balki shaxsni har tomonlama rivojlantiruvchi, tahliliy fikrlashni shakllantiruvchi tizim sifatida namoyon etmoqda [10].

Umuman olganda, tadqiqot maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni nafaqat o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda, balki o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatni insonparvarlik, hamkorlik va ijodkorlik asosida qurishda ham beqiyos ahamiyat kasb etishini ko'rsatdi. Bu esa ta'limni yangi bosqichga olib chiqish, intellektual va raqamli jamiyatni barpo etish yo'lida muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi.

1-rasm: Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarni joriy etish natijasida ta'lim sifat ko'rsatkichlarining o'sish dinamikasi (%)¹

Mazkur diagrammada maktab ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayonidan so'ng o'quvchilarning motivatsiyasi, o'qituvchilarning kompetensiyasi, ta'limda texnologik moslashuv, amaliy ko'nikmalar va o'zlashtirish darajalarida kuzatilgan ijobiy o'zgarishlar foiz hisobida ifodalangan. Diagramma natijalari innovatsiyalar ta'lim sifatini oshirishda muhim omil ekanini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsiyalar maktab ta'lim tizimining uzluksiz rivojlanishida, o'quv-tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda va ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tahliliy yondashuvi, ijodkorligi hamda o'z fikrini asoslab ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuvlar o'quvchining faolligini oshirib, uni bilimni tayyor shaklda qabul qiluvchi emas, balki uni izlab topuvchi, yaratib ishlab chiquvchi shaxs sifatida shakllantiradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, hamkorlikda o'qitish, loyiha asosida ta'lim kabi innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning darsdagi ishtirokini kuchaytiradi, ularning o'zlashtirish darajasini oshiradi hamda ijtimoiy-madaniy kompetensiyalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasi va texnologik savodxonligini doimiy oshirib borish, innovatsion faoliyatga tayyorlash ham muhim ahamiyatga ega.

¹ Muallif ishlanmasi

Innovatsion ta'lim tizimi – bu faqat yangi texnik vositalar yoki metodlar emas, balki ta'lim jarayonining falsafasini, pedagogik madaniyatni, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlik tamoyillarini yangilovchi tizimdir. Maktabda innovatsiyalarni samarali joriy etish orqali ta'lim mazmuni chuqurlashadi, o'quvchilarning hayotiy ko'nikmalari shakllanadi va ular zamonaviy jamiyatning raqobatbardosh fuqarosi sifatida kamol topadi.

Xulosa qilib aytganda, maktab ta'limida innovatsiyalarni joriy etish nafaqat o'qitish sifatini oshiradi, balki yosh avlodni global o'zgarishlarga moslashtiradi, ularni raqamli iqtisodiyot sharoitida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlaydi. Shu sababli, innovatsion yondashuvlarni tizimli ravishda rivojlantirish, ularni pedagogik amaliyotga keng joriy etish va ilmiy asosda qo'llab-quvvatlash kelajak avlod ta'limining poydevorini yanada mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Avloniy, A. (2020). Ta'lim va tarbiya jarayonida innovatsion yondashuvlar. Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi nashriyoti.
2. Karimov, I. (2016). Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat nashriyoti.
3. Qodirova, D. (2021). Innovatsion texnologiyalarni ta'lim tizimiga joriy etishning metodik asoslari. Pedagogik innovatsiyalar jurnali, 4(2), 45–52.
4. Turaev, S. (2019). Ta'limda zamonaviy innovatsion metodlar va ularning samaradorligi. O'zbekiston pedagogika axborotnomasi, 3(1), 60–66.
5. UNESCO. (2022). Innovation in education: Transforming teaching and learning for the future. Paris: UNESCO Publishing.
6. Shadmanova, M. (2020). O'zbekiston maktab ta'limida innovatsion jarayonlarni boshqarish mexanizmlari. Ta'lim menejmenti va innovatsiyalar, 5(3), 73–80.
7. Fullan, M. (2021). The new meaning of educational change (6th ed.). New York: Teachers College Press.
8. Xo'jaeva, G. (2023). Maktab ta'limida raqamli texnologiyalarning o'рни va ahamiyati. Innovatsion pedagogika, 7(4), 90–98.
9. OECD. (2020). Innovating education and educating for innovation: The power of digital technologies and skills. Paris: OECD Publishing.
10. Mahmudov, A. (2022). Ta'lim tizimida innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish yo'llari. Pedagogika va psixologiya jurnali, 8(2), 35–44.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.